

OHUTUSJUHEND AUTOJUHILE Nr 33

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötavishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötavishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;

- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;
- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joores või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervise seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

2. AUTOJUHI TÖÖS VALITSEVAD OHUD

Töötamisel valitsevad ohud, õnnetusjuhtumid ja traumad:

- liiklusavariioht, seda eriti pimedal ajal ja halbades ilmastikutingimustes;
- libisemis- ja kukkumisoht autosse sisenemisel või väljumisel;
- löike-, torke- jm sarnased traumad autot remontides või haagist lahti ühendades;
- kallale tungi oht peatuspaikades;
- plahvatus- ja tuleoht.

Tegurid, mis võivad põhjustada kutsehaigusi:

- pidev müra võib oluliselt kahjustada kuulmist;
- pidev vibratsioon võib põhjustada vibratsioontõbe;
- allergilised nähud kontaktist mootorikütuse, õlide, määrdeainetega;
- nägemise halvenemine, mis on tingitud pidevast silmade pingutusest;
- lihaskiire ja radikuliidid tingituna pidevast ja pikaajalisest ebamugavast istumisasendist;
- psühholoogiline stress, tingituna töö monotoonsusest ja pidevast üksiolekust.

3. ÜLDISED OHUTUSNÕUDED AUTOJUHILE

- 3.1.** Vältige autos suitsetamist!
- 3.2.** Tööülesannet tohib asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.
- 3.3.** Autojuhi töö on seotud suurema ohuga, seepärast lubatakse autot või veokit juhtida isikuid, kes on vähemalt 18 aastased, kes on arstlikult läbi vaadatud, spetsiaalselt välja õpetatud ja omavad kehtivat tunnistust, mis annab neile õiguse töötada veoki juhina.

- 3.4. Märkates ohutuseeskirjade rikkumist teiste töötajate poolt või ohtu lähedalolijaile, peab töötaja viivitamatult võtma tarvitusele abinõud ohutuse kindlustamiseks ning juhtunust teatama tööloigu juhatajale.
- 3.5. Kui autojuhil tuleb töötada tõsteseadmetega, peab tal olema vastav kvalifikatsioon ja teda tuleb juhendada vastava ohutusjuhendi järgi.
- 3.6. Autojuht on vastutav ohutusnõuete täitmise eest kõigi isikute poolt, kes asuvad autos. Ta peab nõudma ohutusnõuete täitmist isikutelt, kes on seotud auto tööga ja teenindamisega.
- 3.7. Kui autos viibivate inimeste elule ja tervisele tekib mingi tööga seotud oht, peab autojuht otsekohe töö lõpetama.
- 3.8. Teha on lubatud ainult administratsiooni poolt antud tööd.
- 3.9. Töö ajal tuleb olla tähelepanelik ja hoolas, mitte tegeleda kõrvaliste asjadega.
- 3.10. Iga auto-, veokijuht peab hästi tundma ja rangelt täitma kõiki käesolevas juhendis toodud nõudeid. Ettevõtte administratsioon on kohustatud looma tööks normaalsed tingimused, et autode ja veokite ohutus oleks tagatud nii remondil, kui sõidul.

4. ENNE TÖÖD

- 4.1. Enne väljasõitu peab autojuht kontrollima auto ja haagise tehnilist seisukorda. Erilist tähelepanu tuleb pöörata pidurisüsteemile, helisignaali, roolimehhanismile, valgustussüsteemile, klaasi-puhastajatele, akumulaatori seisukorrale, veokasti luukide sulguritele, haakeseadme seisukorrale ja kindlustustrossi olemasolule. Tuleb veenduda, et õlitus-, jahutus- ja toitesüsteemis ei esine lekkimist. Kontrollida õhurõhku rehvides.
- 4.2. Kontrollimata ja mittekorras oleva auto või haagisega on sõitmine kategooriliselt keelatud. Vedukauto ei tohi vedada korraga rohkem kui kaks haagist.
- 4.3. Kontrollida tõkiskingade, esmaabi- ja tulekustutusvahendite olemasolu ja komplekteeritust. Kontrollida rehvide survet ning mustri vastavust nõuetele.
- 4.4. Esiaknaklaas, esi- ja tagatuled ning tahavaate peeglid peavad olema puhtad.
- 4.5. Kui auto (veoki) järelvankri või haakekäru tehnilise seisukorra kontrollimisel (samuti töö ajal) on ilmsiks tulnud rikkeid, teatada sellest viivitamatult tööloigu juhile ja mitte alustada tööd enne kui rikked on kõrvaldatud.

5. OHUTUSNÕUDED TÖÖ AJAL

- 5.1. Autot remontida ega mootorit käivitada ei tohi isikud, kes ei oma selleks õigust (laadijad, agendid, reisijad jne.)
- 5.2. Enne veoauto paigaltliikumist veenduge, kas koorem on kindlalt paigaldatud ning kinnitatud.
- 5.3. Auto tuleb liikuma panna, samuti järelkäru juurde viia sujuvalt, ilma nõksatusteta. Enne liikuma hakkamist tuleb anda helisignaali, kui signaali andmine on lubatud.
- 5.4. Sõidu ajal on autole minek ja mahatulek keelatud. Inimestel on keelatud sõita astmelaudadel, tiibadel või autokasti äärel, samuti autokastis.
- 5.5. Inimeste vedamine veokastis või järelvankril on keelatud.
- 5.6. Reisijate (inimeste) vedu kabiinis üle ettenähtud arvu on keelatud.

- 5.7.** Peale- ja mahalaadimisel peab auto olema pidurdatud seisus. Kui koorem on lahti seotud ei tohi autoga enam manööverdada.
- 5.8.** Mitte koormata autot üle ettenähtud kandejõu.
- 5.9.** Jälgida koorma pealelaadimist. Veos peab paiknema autokastil ühtlaselt, ei tohi ulatuda üle autokasti ääre ja peab olema kindlalt kinnitatud. Pikamõõduliste veoste puhul tuleb tagumine autokasti äärelaud siduda kasti põhja kõrgusele.
- 5.10.** Tõstemehhanismidega (kraanad ja muud) autole koorma peale- ja mahalaadimise ajaks peab auto (veoki) juht lahkuma kabiinist. Laadimise ajal ei tohi teha auto ülevaastust ega remonti.
- 5.11.** Raudtee-ülesõidukohale lähenedes ja sellest üle sõites peab juht olema eriti ettevaatlik.
- 5.12.** Sõit ülesõidukohale on keelatud, kui tõkkepuu on allalastud või kui on punane signaaltuli (vaatamata tõkkepuu olemasolule ja selle seisule). Ülestõstetud tõkkepuu puhul või punase tule puudumisel võib ülesõidukohta ületada ainult pärast seda kui juht on veendunud, et ei lähene rongi (vedurit, dresiini).
- 5.13.** Kui ülesõidukohal ei ole tõkkepuud ega valgustussignalisatsiooni, peab juht enne ülesõitu veenduma, et ei lähene rongi (vedurit, dresiini).
- 5.14.** On keelatud sõita üle raudtee selleks mitte ettenähtud kohas, jätta auto raudteele seisma koorma mahalaadimiseks või pealelaadimiseks, omavoliliselt avada tõkkepuid.
- 5.15.** Lülitada mootor madalamale käigule ja ületada ülesõidukoht mitte üle 5 km/h; eelnevalt veenduda, et liikumine on täiesti ohutu.
- 5.16.** On keelatud mööda sõita transpordivahenditest raudtee-ülesõidukohal ja lähemal kui 100 m sellest, samuti ülesõidukohal peatuda ja ülesõidu ligidal tagasi pöörata.
- 5.17.** Ettevõtte territooriumil ei tohi auto sõidukiirus ületada 10 km/h. Sellise kiirusega võib sõita ainult sel juhul, kui tee on vaba, nähtavus hea, puuduvad kiirust piiravad märgid ja on kindlustatud ohutu liiklemine.
- 5.18.** Möödasõit on lubatud ainult hea nähtavuse ja vaba tee puhul, kui see ei sunni teisi juhte järsult kõrvale pöörduma või pidurdama.
- 5.19.** Möödasõit väljasõiduga oma sõidureast on lubatud ainult vasakult poolt.
- 5.20.** Enne kui alustada liikumist peatumis- (parkimis-) kohalt või välja sõita õuest, väravast jne. on juht kohustatud veenduma, et see on jalakäijatele ja reisijatele ohutu, andma hoiatussignaali ja alles siis hakkama liikuma, takistamata teisi liikuvaid transpordivahendeid.
- 5.21.** Eriti ettevaatlik peab olema juht, kui ta alustab liikumist tagurpidi sõitmisega. Piiratud vaatevälja või halva nähtavuse korral tuleb juhil kasutada teiste inimeste abi. Tagurpidi liikuda on keelatud ristteedel ja nendest lähemal, kui 20 m, samuti jalakäijate ülekäigu ja kogunemiskohtadel.
- 5.22.** Auto juurest lahkumisel tuleb tarvitusele võtta abinõud, et kõrvalised isikud ei saaks autot käivitada.
- 5.23.** Kui autol tekib tulekahju, tuleb ta kohe peatada, katta bensiinipaak, aku lahti ühendada, bensiinikraan kinni keerata ja tuli tulekustutiga, liivaga, mullaga või millegagi kinnikatmise teel kustutada. Veega kahjutule kustutamist autol ei soovitata.
- 5.24.** Gaasiballoonseadmega autol töötamisel on vajalik täita järgmisi nõudeid:
- ei või suitsetada ega kasutada lahtist tuld autokabiinis ega -kastis;

- ärge töötage autoga, mille süütesüsteem ei ole korras ja kus esineb gaasi lekkimist (ka vähesel määral). Gaasi lekkimise peab kohe kõrvaldama;
 - ärge soojendage radiaatorit, mootorit ega gaasitorustikku lahtise tulega;
 - ärge sõitke gaasitankimise jaama plahvatusohtliku koormaga ega reisijatega;
 - ärge tankige autot gaasiga mootori töötamise ajal.
- 5.25.** Bussidel ja sõiduautodel peavad olema lisapeeglid, mis võimaldavad juhtidel jälgida sõitjate peale- ja mahaminekut ning sõitjate ruumis viibimist.
- 5.26.** Vajadusel kasutage päikesesprille.
- 5.27.** Vältige heitgaaside sissehingamist.

6. PÄRAST TÖÖD

- 6.1.** Korrastada auto või veok, samuti järelhaagis.
- 6.2.** Teatage garaaži mehaanikule ja tööloigu juhile kõigist töö ajal auto või veoki juures esinenud korratustest.
- 6.3.** Kui olete auto või veoki korda seadnud, andke see üle vahetusele või garaaži mehaanikule.
- 6.4.** Ettevõttele kuuluvaid transpordivahendeid võib paigutada ainult selleks ettenähtud kohtadesse (parkimisplatsid, garaažid jms.)

7. ERGONOOMIA

Kuna autojuht teeb oma tööd pidevalt istuvas asendis on väga oluline õige töö- ja puhkeaja korraldus.

8. NÕUDED AVARIIOOLUKORRAS

- 8.1.** Kui on tekkinud avarii või õnnetusjuhtum, tuleb töö viivitamatult katkestada. Igast tööõnnetusest või avariist peab töötaja või pealtnägija viivitamatult teatama tööloigu juhatajale või tööandjale.
- 8.2.** Õnnetusjuhtumi puhul tuleb kannatanule anda esmaabi, vajaduse korral kutsuda kiirabi või toimetada kannatanu lähimasse tervishoiuasutusse.
- 8.3.** Töötaja peab oskama anda esmaabi.
- 8.4.** Elektri-trauma puhul tuleb katkestada vool ja eemaldada kannatanu vooluringist.
Kui voolu pole võimalik kohe katkestada, tuleb kannatanu vabastada vooluringist isoleerivat eset (kuiv riie, kuiv nõör, kuiv puitese) kasutades, ennast ohtu seadmata.
- 8.5.** Kuni juhtunu uurijate kohalejõudmiseni tuleb õnnetuskohal säilitada juhtumi toimumise olukord, kui see ei kutsu esile täiendavaid ohtusid.
- 8.6.** Tulekahju avastanud töötaja on kohustatud:
- viivitamatult teatama häirekeskusele või lähimale tuletõrje- ja päästekomandole kus tulekahju on puhkenud, mis põleb, nimetama oma perekonnanime, telefoni numbri millelt te räägite ja andma vajadusel muud informatsiooni;
 - hoiatama ohtu sattunuid, rakendama abinõusid inimeste ohutuse tagamiseks ning nende väljaviimiseks tulekahju kohalt;

- võimaluse korral asuma tuld kustutama esmaste tulekustutusvahenditega;
 - kui on süttinud kuvar, siis selle kustutamiseks ei tohi kasutada vett sest see võib vooluvõrku lülitatud kuvari puhul põhjustada elektritrauma. Selleks võib kasutada pulber- või süsihappekustutit;
- 8.7.** Tulekustutus- ja päästemeeskonna saabumisel tuleb selle juhile teatada:
- tulekahju tekkekoht ja ulatus;
 - võimalik oht inimestele;
 - muud tulekahjuga kaasneda võivad ohud (plahvatused, mürkkemikaalid jms.).

9. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord;
- raske tööõnnetuse puhul helistada koheselt hädaabinumbril **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi;
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi

NB! Ebaõigete esmaabivõtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.